

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фармакології та фармакогнозії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри (проф. Я. В. Рожковський)

«_27_»_08_2021р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ
Навчальна дисципліна: "Фармакологія"

Практичне заняття № 9. АНТИАДРЕНЕРГІЧНІ ЗАСОБИ

Курс: 3 Медичний факультет - "медицина"
2 Стоматологічний факультет - "стоматологія"

Практичне заняття розробив:
К.біол.н., асистент Антоненко К.О.

Практичне заняття обговорено на методичній
наradі кафедри «27»_08_2021р.
Протокол № 1.

Одеса – 2021 р.

Практичне заняття № 9. АНТИАДРЕНЕРГІЧНІ ЗАСОБИ

Актуальність теми. Цю групу лікарських засобів поділяють на препарати прямої (рецепторної) – адреноблокатори, і непрямой дії (ті, що зменшують вміст катехоламінів в синапсі) – симпатолітики.

Антиадренергічні засоби є провідною групою в лікуванні найбільш поширених захворювань серцево-судинної системи: артеріальних гіпертензій, тахіаритмій, ішемічної хвороби серця (стенокардії, інфаркту міокарда, кардіосклерозу) та ін. Знання цієї групи ліків обов'язкове для лікаря будь-якої спеціальності.

I. Самостійна робота

Контрольні питання

1. Класифікація АНТИАДРЕНЕРГІЧНИХ засобів :

1) α -, β -адреноблокатори — лабеталол, проксодолол, карведилол;

2) α -адреноблокатори:

— неселективні ($\alpha_1 + \alpha_2$) — дигідроерготамін, ніцерголін серміон, фентоламін, аміназин, піроксан;

— селективні (α_1) — празозин, доксазозин, теразозин;

3) β -адреноблокатори:

— неселективні ($\beta_1 + \beta_2$) — пропранолол (анаприлін), надолол, тимолол; окспренолол¹, піндолол*;

— селективні (β_1) — атенолол, метопролол, бісопролол, небіволол, ацебутолол*, целіпролол*;

4) симпатолітики — резерпін, октадин.

2. АЛЬФА-АДРЕНОБЛОКАТОРИ. Загальна характеристика. Фармакодинаміка. Відмітні особливості препаратів. Небажані ефекти. Показання і протипоказання до застосування селективних і неселективних препаратів.

3. БЕТА-АДРЕНОБЛОКАТОРИ. Загальна характеристика. Історія створення. Класифікація за вибірковістю дії. Фармакодинаміка. Переваги селективних препаратів. Особливості препаратів із внутрішньою симпатоміметичною активністю.

Фармакокінетика. Класифікація за тривалістю дії:

а) тривалої ($T_{1/2}$ — 6-24 год): надолол, тимолол, атенолол, бісопролол, бетаксоллол, небіволол;

б) середньої тривалості ($T_{1/2}$ — 3-6 год): пропранолол, піндолол, метопролол, целіпролол;

в) короткочасної ($T_{1/2}$ — 1-4 год): окспренолол, ацебутолол.

Показання до застосування. Небажані ефекти.

4. АЛЬФА-, БЕТА-АДРЕНОБЛОКАТОРИ. Фармакодинаміка. Показання і протипоказання до призначення.

¹ Бета-адреноблокатори з внутрішньою симпатоміметичною активністю.

5. СИМПАТОЛІТИКИ. Фармакодинаміка. Показання і протипоказання до застосування. Небажані ефекти.

Перелік практичних робіт. Виписати рецепти на препарати з вказівкою їх застосування (*окремо від рецепта!*):

№ п/п	Назва препарату	Форма випуску
1.	Дигідроерготамін (<i>Dihydroergotaminum</i>)	Амп. 0,1 % р-ну по 1 мл, табл. по 0,0025
2.	Фентоламіну гідрохлорид (<i>Phentolamini hydrochloridum</i>)	Табл. по 0,025
3.	Празозин (<i>Prazosinum</i>) син.: мініпрес	Табл. по 0,001 і 0,005
4.	Доксазозин (<i>Doxazosinum</i>)	Табл. по 0,002 і 0,004
5.	Анаприлін (<i>Anaprilinum</i>) син.: пропранолол, індерал, обзидан	Табл. по 0,01 і 0,04
6.	Піндолол (<i>Pindololum</i>)	Табл. по 0,005; амп. 0,02 % р-ну по 5мл
7.	Тимолол (<i>Timololum</i>)	Табл. по 0,005 і 0,01; фл. 0,25 і 0,5 % р-нів по 5 мл (очні краплі)
8.	Метопролол (<i>Metoprololum</i>) син.: спесикор, лопресол	Табл. 0,05 і 0,1; амп. 1 % по 5 мл
9.	Атенолол (<i>Atenololum</i>)	Табл. по 0,05, 0,025 і 0,1
10.	Карведилол (<i>Carvedilolum</i>)	Табл. по 0,0625, 0,0125, 0,025
11.	Резерпін (<i>Reserpinum</i>)	Табл. по 0,0001 і 0,00025

Завдання для самоконтролю. Виберіть правильні відповіді.

1. Фармакодинамічними ефектами α -адреноблокаторів є:
 - А. Зменшення моторики шлунково-кишкового тракту
 - В. Різка гіпотензія
 - С. Мідріаз
 - Д. Рефлекторна брадикардія
 - Е. Покращення внутрішньоорганного кровообігу
2. Бета-адреноблокатори викликають:
 - А. «-» хронотропний ефект
 - В. «+» інотропний ефект
 - С. «-» дромотропний ефект
 - Д. Збільшення потреби міокарда в кисні
 - Е. Кардіопротективний ефект
3. Вкажіть відмітні особливості β -адреноблокаторів із внутрішньою симпатоміметичною активністю від інших представників цієї групи:
 - А. М'якше знижують АТ
 - В. Чинять більш виражене зменшення ЧСС
 - С. Мають потужний «-» інотропний ефект
 - Д. Практично не мають атерогенної дії
 - Е. Рідше викликають синдром «віддачі»

4. Показання до призначення β -адреноблокаторів:

- A. Брадіаритмія
- B. Гіпертонічна хвороба
- C. Стенокардія
- D. Бронхіальна астма
- E. Атеросклероз

5. Небажані ефекти β -адреноблокаторів:

- A. Звуження периферичних судин
- B. Гіперглікемія
- C. Бронхоспазм
- D. Збільшення вироблення трийодтироніну
- E. Десенситизація рецепторів

II. Аудиторна робота

1. Ознайомитися з колекцією препаратів.
2. Робота з тестами (Крок-1).
3. Виписати рецепт і обґрунтувати вибір препарату:
 - 1) для діагностики феохромоцитомі;
 - 2) препарат на основі алкалоїдів маткових ріжків;
 - 3) при доброякісній гіперфункції передміхурової залози;
 - 4) для лікування облітеруючого ендартеріїту;
 - 5) для лікування глаукоми;
 - 6) антиангінальне, що вимагає обережного застосування при гіпотиреозі, цукровому діабеті та ін.;
 - 7) для лікування гіпертонічної хвороби з вираженими проявами атеросклерозу;
 - 8) препарат, ефект якого розвивається на 7-10 день прийому;
 - 9) альфа-адреноблокатор для посилення місцевого кровообігу при парадонтопатіях.

Список літератури:

1. Фармакологія : підручник для студ. медичних та стоматологічних ф-тів вищих мед. навч. закладів України : вид. 4-е виправ. та переробл. / [І.С.Чекман, В.М. Бобирьов, В.Й. Кресюн та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2020. – 472 с.
2. Фармакологія : підручник для студ. медичних ф-тів вищих мед. навч. закладів України : вид. 4-е виправ. та переробл. / [Чекман І.С., Горчакова Н.О., Казак Л.І. [та ін.]; за ред. проф. І. С. Чекмана]. – Вінниця : Нова книга, 2017. – 784 с.
3. Лікарська рецептура зі загальною фармакологією : навч. посібник : 2-ге вид., переробл. і доповн. / [В.Й. Кресюн, В.В. Годован]. – Одеса : Одес. нац. мед. ун-т, 2017. – 280 с.
4. Фармакологія в рисунках і схемах : навч. посібник / В. В. Годован ; [за ред. В. Й. Кресюна] ; Одес. нац. мед. ун-т. - Вінниця : Нова Книга, 2019. - 462 с.